

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Kateřiny Kozákové a Mgr. Ondřeje Hrabce ve věci

žalobkyně: **Z. Š.**
bytem X

proti
žalované: **Česká advokátní komora**
se sídlem Národní 118/16, Praha 1 – Nové Město

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 11. 2. 2025, č. j. 10.04-000008/25-0002,

takto:

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu

1. Žalovaná v záhlaví uvedeným rozhodnutím neurčila žalobkyni advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., zákona o advokacii, ve znění účinném do 31. 3. 2025, konkrétně k zastoupení v řízení o kasační stížnosti před Nejvyšším správním soudem proti usnesení Krajského soudu v Ostravě č. j. 22 A 61/2024-6 ze dne 19. 11. 2024. Žalovaná nevyhověla žádosti žalobkyně ze dne 3. 1. 2025 z toho důvodu, že žalobkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

v žádosti nedoložila, že oslovila alespoň dva advokáty, kteří jí odmítli poskytnout požadovanou právní službu. Dle žalované žalobkyně rovněž neuvedla, kdy jí bylo usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 11. 2024 doručeno, proto žalovaná nemohla posoudit včasnost podané žádosti.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

2. **Žalobkyně** považuje napadená rozhodnutí za neurčitá, a tudíž nepřezkoumatelná, neboť v jejich výrocích není uvedeno, v jaké věci se advokát neurčuje.
3. Dále žalobkyně uvádí, že výrok napadeného rozhodnutí je vnitřně rozporný. Žalovaná ve výroku uvedla, že se neurčuje „*advokát k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii*“. Zákon o advokacii přitom podle žalobkyně ani po novele přijaté po nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 44/21 ze dne 24. 1. 2023 (N 11/116 SbNU 87; 38/2023 Sb.) zjevně nepočítá s určením advokáta za úplatu. Ustanovení § 18 odst. 2 obsahuje pouze právo na určení advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a a b) právní služby podle § 18c, tj. bezúplatné právní služby. S určením advokáta za úplatu nepočítá ani § 18c odst. 3, který se rovněž týká pouze bezplatné právní služby. Žalovaná si tak podle žalobkyně určila podmínky pro ustanovení advokáta za úplatu bez výslovné zákonné úpravy. Napadené rozhodnutí je tudíž nicotné. Podle žalobkyně lze důvodně pochybovat o zákonnosti přílohy č. 5 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 120/2012 Sb., kterou je „Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu (§ 18c odst. 4 věta druhá zákona o advokacii)“ a s tím spojeného požadavku uvést mj. jména dvou advokátů, kteří odmítli právní službu ve věci poskytnout. Zákonná úprava tedy není nadále ústavně souladná, což by žalobkyni nemělo být k tíži.
4. Žalobkyně konstatuje, že dosud nebyla žádným soudem vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii účinná ode dne 1. 1. 2024 měla či neměla projevit v § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem vytvoření právního rámce i pro majetné žadatele, kteří logicky nemají nárok na bezplatnou právní pomoc, nýbrž pomoc za úplatu. V té souvislosti navrhuje, aby městský soud vyslovil nicotnost napadeného rozhodnutí z důvodu neexistence zákonného podkladu a předložil věc k Ústavnímu soudu k posouzení této otázky podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
5. Žalovaná rovněž žalobkyni vyčítala, že neprokázala včasnost své žádosti. Přitom zákon o advokacii žádnou lhůtu k posouzení včasnosti žádosti nestanovuje.
6. Žalovaná tak zatížila řízení vadami, které způsobují nicotnost, resp. nezákonnost, jejího rozhodnutí, důsledkem čeho je odepření práva žalobkyně na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, a práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny.
7. **Žalovaná** ve vyjádření k žalobě navrhla její zamítnutí a odkázala na obsah napadeného rozhodnutí. Žalobkyně kasační stížnost skutečně podala, avšak v žádosti ani v příloze neuvedla, kdy jí bylo doručeno rozhodnutí správního soudu, proti kterému ji podala. Dodala, že Nejvyšší správní soud usnesením z 19. 2. 2025, č. j. 3 As 319/2024–29, kasační stížnost odmítnul. Žalobkyně tak již v rámci lhůty pro doplnění projednávané žaloby věděla, že předmět poptávané právní služby již odpadl. Nynější věc je tak pouze akademickým sporem, kdy žalobkyně zřejmě usiluje pouze o řetězení řízení. Žalovaná přitom poukázala na princip *vigilantibus iura* vyjádřený v usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 5. 2024, č. j. 6 Afs 79/2024–20. S ohledem na to žalovaná žalobkyni

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

o aktuálních podmínkách určování advokátů již nepoučila, když tak učinila dříve. Žalobkyně i přesto postupuje stále stejně.

8. Co se týče prvního důvodu neurčení advokáta, žalobkyně žádost podala již dávno po účinnosti novely zákona o advokacii, od které již uvedený zákon rozlišuje určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně a za úplatu. Žalobkyně žádala o určení advokáta za úplatu, uplatní se tak § 23 odst. 5 ve spojení s § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně měla povinnost označit alespoň dva advokáty a prokázat, že jí v této věci odmítli právní službu poskytnout. K této otázce se již dříve vyjádřil městský soud (např. v rozsudku z 20. 2. 2025, č. j. 15 A 56/2024–40), kde se v neprospěch žalobkyně vypořádal i s totožnou námitkou nicotnosti napadeného rozhodnutí.
9. Jde-li o druhý důvod nevyhovění žádosti spočívající v její (ne)včasnosti, žalobkyně neprokázala, že ji doručila (podala) žalované včas. Nešlo přitom o to, kolik dní zbývalo pro podání kasační stížnosti, ale o zjištění, kdy byl žalobkyni doručen rozsudek Krajského soudu v Ostravě, a zda byla ještě vůbec „otevřena“ lhůta k podání kasační stížnosti. Žalobkyně v žádosti uvedla pouze že, „usnesení NSS sp. zn. 5 As 319/2024 doručeno 16. 12. 2024“. Datum doručení rozsudku Krajského soudu v Ostravě v žádosti neuvedla. Žalovaná tak včasnost žádosti nemohla posoudit.

III. Posouzení žaloby

10. Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v mezích žalobkyní vymezených námitek, vycházel při tom v souladu s § 75 odst. 1 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované a shledal, že žaloba není důvodná.
11. Městský soud rozhodl ve věci samé bez jednání. Žalovaná s tímto postupem nevyslovila nesouhlas (§ 51 odst. 1 věta druhá soudního řádu správního). Žalobkyně se ve svém podání ze dne 26. 11. 2025 z nařízeného jednání na den 1. 12. 2025 omluvila z důvodu, že městský soud neshledal důvod pro předložení věci ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy Ústavnímu soudu a ani nedostal své úřední povinnosti vyslovit ve smyslu § 76 odst. 2 s. ř. s. nicotnost napadeného rozhodnutí žalované z důvodu neexistence zákonného podkladu a s tím spojené vnitřní rozpornosti výroku rozhodnutí. Zopakovala, že zákon nadále neupravuje možnost určit advokáta za úplatu. Jedná se o mezeru v zákoně, která podle ní nebyla odstraněna ani novelou zákona přijatou po již mnohokrát citovaném nálezů Ústavního soudu. Žalovaná proto rozhodovala o žalobkynině žádosti bez zákonného podkladu a její rozhodnutí je nicotné. V závěru svého podání navrhla žalobě v plném rozsahu vyhovět a požádala o náhradu nákladů řízení spočívajících v zaplacení soudního poplatku a poštovního.
12. Městský soud toto podání žalobkyně, kterým svou účast na jednání omluvila, shrnula obsah žaloby a žalobní petit a vyčíslila náklady, které v případě úspěchu žádá zaplatit, interpretuje tak, že žalobkyně na ústním, veřejném projednání své věci nadále netrvá a souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Městskému soudu je z úřední činnosti známo, že žalobkyně se opakovaně (v jiných věcech) k nařízenému jednání nedostavuje a z obdobných důvodů či bez udání důvodu se z účasti omlouvá. Městský soud považuje za zcela neúčelné nařizovat jednání, pokud se jej poté žalobkyně neúčastní, pokud jediným důvodem pro nařízení jednání byla žádost žalobkyně. Soud má tedy za to, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí ve věci bez jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

13. Městský soud dodává, že ve věci nebylo nutné provést ústní jednání, přestože žalobkyně v žalobě navrhla provedení napadeného rozhodnutí k důkazu. Žalobou napadené rozhodnutí je však součástí předloženého správního spisu, kterým se dokazování neprovádí (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 1. 2009, č. j. 9 Afs 8/2008-117, č. 2383/2011 Sb. NSS).
14. Městský soud předně podotýká, že případy, kdy žalobkyně neúspěšně žádala žalovanou o určení advokáta za úplatu po 1. 1. 2024, tedy případy na totožném skutkovém i právním základu, se již v minulosti opakovaně zabýval, a to v rozsudcích ze dne 22. 8. 2024, č. j. 10 A 41/2024-47, ze dne 21. 10. 2024, č. j. 18 A 17/2024-42, ze dne 28. 11. 2024, č. j. 10 A 33/2024-27, ze dne 23. 1. 2025, č. j. 15 A 57/2024-53, ze dne 20. 2. 2025, č. j. 15 A 56/2024-40 nebo ze dne 14. 5. 2025, č. j. 18 A 88/2024. Na závěrech vyslovených v těchto svých předchozích rozhodnutích soud nadále trvá, nespatřuje žádný rozumný důvod, pro který by se měl od nich odchýlit, a proto z nich bude v dalších posouzení vycházet.
15. V logice soudního přezkumu by se měl soud nejprve zabývat namítanou nicotností a nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. S ohledem na to, že posouzení těchto námitek závisí na vyřešení meritorních otázek, na tomto místě toliko podotýká, že žádnou z takových vad neshledal, napadené rozhodnutí není nicotné ani nepřezkoumatelné, je založeno na řádném zákonném podkladě. Žalobkyni rozporovaný postup patnáctého senátu městského soudu v rozsudku sp. zn. 15 A 57/2024, který se dle žalobkyně nesprávně zabýval jí namítanou nicotností až v závěru rozsudku, pak není předmětem posouzení v nynější věci. Pátý senát městského soudu námitku nicotnosti samozřejmě úvodem posoudil a důvody ke svému závěru pak rozvede níže.
16. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné proto, že v jeho výroku není uvedeno, v jaké konkrétní věci se advokát neurčuje. Dále namítá, že výrok napadeného rozhodnutí je vnitřně rozporný. Těmto námitkám soud nepřisvědčil.
17. Podle ustálené judikatury zakládá vnitřní rozpornost výroku nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro jeho nesrozumitelnost. Za nesrozumitelné lze považovat pouze takové rozhodnutí, z jehož výroku nelze vůbec zjistit, jak správní orgán o věci rozhodl, či kdy nelze seznat co je výrok a co odůvodnění, případně též rozhodnutí, z něhož není patrné, které osoby jsou jeho adresátem, nebo rozhodnutí s nevhodnou formulací výroku, která má za následek, že rozhodnutí nikoho nezavazuje (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-78, č. 133/2004 Sb. NSS).
18. Žádnou z těchto vad napadené rozhodnutí netrpí. Výrok rozhodnutí je totiž neoddělitelnou součástí celého napadeného rozhodnutí, a je proto nutné jeho obsah hodnotit v kontextu celého rozhodnutí. Proto postačí, když žalovaná v úvodních pasážích odůvodnění napadeného rozhodnutí jednoznačně konkretizovala věc, ve které žalobkyni advokáta neurčila. Není pochyb, že ve spojení s odůvodněním napadeného rozhodnutí je výrok dostatečně určitý. Žalobkyni ani nikomu jinému totiž nemohla vzniknout pochybnost o předmětu řízení. Opačný závěr by byl nepřipustně formalistický. Dále soud shledal, že výrok je přehledně oddělen od odůvodnění a je z něho jasné patrné, jak žalovaná o věci rozhodla a kdo je jeho adresátem. Žalovaná rovněž správně uvedla ustanovení, podle něhož rozhodovala. Žádnou vnitřní rozpornost soud ve výroku nespatřuje.
19. Soud uzavírá, že rozhodnutí je přezkoumatelné. I přes jeho stručnost v něm žalovaná logicky a srozumitelně zhodnotila všechny podstatné okolnosti vyplývající z žádosti žalobkyně

a zasadila je pod konkrétní ustanovení zákona o advokacii. Přezkoumatelně též vyložila, proč žalobkyně konkrétní podmínky pro určení advokáta za úplatu nesplnila.

20. Soud tak mohl přistoupit k věcnému přezkumu napadeného rozhodnutí. Jádrem sporu je otázka, zda 1) žalovaná neurčení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu oprávněně odůvodnila nesplněním podmínky neuvedení a nedoložení neúspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby u alespoň dvou jí oslovených advokátů a za 2), zda žalobkyně prokázala včasnost své žádosti. Soud předesílá, že postup žalované shledal zcela legitimním a zákonným. Při věcném přezkumu rozhodnutí se soud řídil následující právní úpravou.
21. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani si nemůže zajistit poskytnutí právních služeb jinak (dále jen „žadatel“), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasné žádosti určila advokáta k poskytnutí a) právní porady podle § 18a nebo b) právní služby podle § 18c.*
22. Dále podle § 18c odst. 1 zákona o advokacii platí, že *žadatel, který není ve věci, v níž žádá poskytnutí právní služby, zastoupen jiným advokátem nebo osobou podle § 2 odst. 2 písm. a), má právo, aby mu Komora určila advokáta k poskytnutí právní služby. V téže věci může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19, nebo nastane-li situace uvedená v § 20 odst. 2.*
23. Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii platí, že *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*
24. Dále je třeba připomenout § 23 odst. 3 zákona o advokacii, podle kterého *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně a spočívá-li právní služba v zastoupení v řízení před orgány veřejné správy a v řízení před Ústavním soudem, hradí jeho odměnu stát podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, není-li stanoveno jinak. V ostatních věcech má advokát určený podle § 18c k poskytnutí právní služby bezplatně pouze nárok na poskytnutí náhrady podle stavovského předpisu. Ustanovení § 22 odst. 1 části věty za středníkem se nepoužije.*
25. Konečně je třeba odkázat na § 23 odst. 5 zákona o advokacii, podle kterého *byl-li advokát určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu, hradí jeho odměnu klient podle právního předpisu upravujícího mimosmluvní odměnu, nedohodne-li se advokát s klientem jinak.*
26. Z citované právní úpravy je zřejmé, že § 23 zákona o advokacii s účinností od 1. 1. 2024 (tj. účinností novely zákona o advokacii) rozlišuje mezi určením advokáta k poskytnutí bezplatné právní služby (odst. 3) na jedné straně a k poskytnutí právní služby za úplatu (odst. 5) na straně druhé. Normativní odkaz na § 23 odst. 3 zákona o advokacii v § 18c odst. 3 téhož zákona tak nepochybně má svůj nový význam. Je vhodné podotknout, že k zavedení této dichotomie došlo vlivem nálezů Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21. Jeho důsledkem je, že zákon o advokacii již explicitně upravuje možnost požádat žalovanou o určení advokáta z jiných než příjmových a majetkových důvodů, tj. i za úplatu.
27. Je třeba zdůraznit, že žalobkyně nepopřela, že by žádala o určení advokáta za úplatu, čemuž nasvědčuje i nadpis jí zvoleného formuláře „*Žádost o právní službu za úplatu pro fyzickou osobu*“, jak soud seznal ze správního spisu (k otázce zákonnosti a obsahu formuláře níže). Nepochybně tak nežádala o určení advokáta za účelem poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3 zákona o advokacii. Právní služby si evidentně hodlala

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

hradit sama. V takovém případě bylo její povinností splnit podmínku § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložením žalované, že alespoň u dvou advokátů vyvinula (marnou) snahu si právní službu sama obstarat (tato podmínka nadále platí i pro žádost o bezplatnou právní službu nikoliv na náklady státu). Tato povinnost jednoznačně plyne z výše citované účinné právní úpravy. Jedná se o logický požadavek, když určení advokáta je až krajní možností, poté co žadatel nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem a nemůže si zajistit poskytnutí právních služeb jinak (tj. smluvně) (viz § 18 odst. 2 zákona o advokacii). Nelze připustit, aby žadatel, který má prostředky (a i ochotu) si právní služby zaplatit sám, se automaticky bez vyvinutí jakéhokoli úsilí obracel na žalovanou, aby toto úsilí za něj vyvinula ona. Žalobkyně ani sama netvrdí, že by splnila podmínku podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii, tj. doložení oslovení a odmítnutí alespoň dvěma advokáty. Již jen z tohoto důvodu žalovaná nemohla její žádosti vyhovět. Žalobkyně tak tuto povinnost prokazatelně nesplnila.

28. V tomto ohledu soud zásadně nemůže přisvědčit tvrzení žalobkyně, že po účinnosti novely zákona advokacii uvedený zákon nestanoví žádné podmínky určení advokáta za úplatu, a že tedy nestanoví ani podmínku doložení neúspěšného pokusu zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou žadatelem oslovených advokátů. Žalobkyně zcela ignoruje závěry vyjádřené např. v opakovaně zmíněném rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 (a v mnoha dalších rozsudcích v jejích vlastních věcech). Soud uzavřel, že zákon o advokacii ve znění účinném od 1. 1. 2024 stanoví vícero podmínek pro určení advokáta žalovanou, které musí splnit rovněž žadatel o určení advokáta za úplatu. Jednou z těchto podmínek je i povinnost žadatele doložit odmítnutí poskytnutí právní služby alespoň dvěma advokáty. Je pravdou, že v bodě 48 rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024, který žalobkyně v žalobě cituje, městský soud přisvědčil žalobkyni, že vlivem nálezu Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21 nedošlo ke změně § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii. Žalobkyně se ale mylně domnívá, že by to mohlo mít na řešení nynější věci vliv. Soud totiž v témže bodě dále zdůraznil, že „*mezi stranami sporná podmínka (doložení odmítnutí dvěma advokáty, pozn. soudu) platila již před účinností novely zákona o advokacii, a zákonodárce ji nově (implicitně) vztáhl i na možnost určení advokáta k poskytnutí úplatné právní služby. Takový postup není v žádném rozporu s nálezem Pl. ÚS 44/21 a není ani jinak protiústavní.*“ Na těchto svých závěrech soud i nadále trvá. Rovněž žalovaná postupuje podle novelizovaného zákona o advokacii reflektujícího uvedený nálezu Ústavního soudu. Bylo tak nadbytečné, aby tuto skutečnost jakkoliv v napadeném rozhodnutí zdůrazňovala.
29. Pro vydání napadeného rozhodnutí tak nepochybně existoval zákonný podklad. Tím je soudem shora citovaná právní úprava v zákoně o advokacii, podle které žalovaná o žádosti žalobkyně o určení advokáta za úplatu rozhodovala. Je tak zřejmé, že tvrzení žalobkyně o nicotnosti napadeného rozhodnutí je již z tohoto důvodu zcela mylné.
30. S předestřeným rozbořem nové právní úpravy souvisí konečně i námitka poukazující na změnu formuláře pro osoby žádající o určení advokáta za úplatu. Soud vnímá danou námitku tím způsobem, že podle žalobkyně zákon o advokacii po novelizaci (konkrétně jeho § 18c odst. 4) zmocňuje ministerstvo k vydání vyhlášky (stanovení obsahu formuláře) jen ve vztahu k žádosti o poskytnutí bezplatné právní služby. Tak tomu ovšem není.
31. Oporu pro vymezení vzoru formuláře žádosti představuje primárně § 18c odst. 2 zákona o advokacii, který stanoví, že žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby lze podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví ministerstvo vyhláškou. Nijak přitom nerozlišuje mezi určením advokáta bezplatně a za úplatu. Žalobkyní zmiňovaný § 18c odst. 4 (*K žádosti*

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

o určení advokáta k poskytnutí právní služby bezplatně musí žadatel přiložit doklady o výši příjmu žadatele a společně s ním posuzovaných osob za období 6 kalendářních měsíců předcházejících podání žádosti, jakož i doklady o jeho majetkových poměrech. Podrobnosti náležitostí žádosti a způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele v případě žádosti o poskytnutí právní služby bezplatně, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komoře sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou.) pak na uvedeném ničeho nemění. V první větě stanoví povinnost doložit příjmové a majetkové poměry u žádosti o poskytnutí bezplatné právní služby, věta druhá se pak týká náležitostí žádosti a rozsahu požadovaných údajů obecně; v rámci toho pak i prokazování příjmových a majetkových poměrů v případě bezplatné právní služby. Jinými slovy opět dopadá na všechny typy žádostí, u poskytnutí bezplatné právní služby toliko doplňuje odpovídající specifika.

32. Tomu ostatně odpovídá i znění § 1 odst. 3 a 4 vyhlášky č. 120/2018 Sb. Podle odstavce třetího platí, že žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro fyzickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, a žádost o poskytnutí právní služby bezplatně pro právnickou osobu, jejíž příjmové a majetkové poměry to odůvodňují, podle § 18c odst. 4 věty první zákona o advokacii se podávají na formuláři, jehož náležitosti a vzor jsou uvedeny v přílohách č. 3 a 4 k této vyhlášce. Naopak dle odstavce čtvrtého žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro fyzickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této fyzické osoby, a žádost o poskytnutí právní služby za úplatu pro právnickou osobu z jiných důvodů, než jsou příjmové a majetkové poměry této právnické osoby, podle § 18c odst. 4 věty druhé a § 23 odst. 5 zákona o advokacii se podávají na formulářích, jejichž vzory jsou uvedeny v přílohách č. 5 a 6 k této vyhlášce. Vzory formulářů č. 5 a 6 se tedy týkají pouze žádostí o určení advokáta za úplatu, zákonné zmocnění pro ně pak představují § 18c odst. 2 ve spojení s § 18c odst. 4 větou druhou zákona o advokacii.
33. Výrok napadeného rozhodnutí, podle kterého se žalobkyni neurčuje advokát k poskytnutí právní služby za úplatu dle § 18c zákona o advokacii, je tak naprosto určitý a srozumitelný a soud na něm nic vnitřně rozporného neshledává. Žalobkyně spatřuje vnitřní rozpornost výroku v odkazu na § 18c zákona o advokacii, který se podle ní týká pouze poskytnutí bezplatné právní služby. V tom se žalobkyně mýlí, neboť zmíněné ustanovení se nepochybně týká i žadatelů o určení advokáta k poskytnutí právní služby za úplatu (viz výklad výše). To koneckonců přímo vyplývá z dikce citovaného ustanovení § 23 odst. 5 zákona o advokacii, který upravuje způsob úhrady odměny advokáta, jenž byl *určen podle § 18c k poskytnutí právní služby za úplatu*. Jak uvedl městský soud v rozsudku sp. zn. 18 A 17/2024 „*nález Pl. ÚS 44/21 ovšem do českého právního řádu zavedl i možnost určení advokáta z jiných než majetkových a příjmových poměrů. O určení advokáta tak mohou žádat i osoby, u nichž nejsou překážkou nedostatečné majetkové a příjmové poměry. Novela zákona o advokacii přitom tuto alternativu „zakomponovala“ do rámce ostatních ustanovení zákona o advokacii, aniž je nějak zásadně změnila či stanovila zvláštní podmínky pro žádosti o poskytnutí právní služby za úplatu*“ (zvýraznění doplněno).
34. Současně není pravdou, že dosud nebyla soudy vyřešena otázka, zda se novela zákona o advokacii měla, či neměla projevit v § 18 odst. 2 zákona o advokacii za účelem vytvoření právního rámce i pro majetné žadatele. Bylo již výše řečeno, a potvrdily to i žalobkyní odkazované rozsudky zdejšího soudu sp. zn. 10 A 41/2024 a 14 A 43/2024, že novelizované znění zákona o advokacii již v souladu s ústavním pořádkem (viz nález Ústavního soudu Pl. ÚS 44/21) výslovně stanoví právní rámec i pro žádosti o určení advokáta pro poskytnutí

právní služby za úplatu (k podmínkám, které musí žadatel v takovém případě splnit, viz výše). Ponechání původního znění § 18 odst. 2 a § 18c odst. 3 zákona o advokacii i po novelizaci podle soudu nepochybně ob stojí, když jejich dikce nijak žadatelům nebrání domáhat se poskytnutí právní služby, ať již bezplatné, nebo za úplatu. Zákonodárce tak nemusel tyto podmínky nově přehodnocovat či uvádět do souladu s nálezem Pl. ÚS 44/21. Namítá-li žalobkyně, že možnost žádat o poskytnutí právní služby za úplatu není výslovně konkretizována v § 18 odst. 2, soud na tom nevidí nic nezákonného či snad protiústavního. Právě § 18 odst. 2 písm. b) uvedeného zákona totiž odkazuje na právní služby podle § 18c téhož zákona. Z § 18c odst. 3 je pak zřejmé výše podrobně rozebrané rozdělení určení advokáta k poskytnutí bezplatných právních služeb a za úplatu. Způsob legislativního zakotvení určitého institutu je toliko otázkou legislativní přehlednosti, na případnou (ne)ústavnost zákonné úpravy to nemůže mít žádný vliv. Ta je v současné podobě dle správních soudů v souladu s ústavním pořádkem (viz bod 27 žalobkyní zmiňovaného rozsudku sp. zn. 10 A 41/2024).

35. S ohledem na to soud neshledal zákon o advokacii v příslušném znění po jeho novelizaci účinné od 1. 1. 2024 rozporným s ústavním pořádkem. Nebyly tak splněny podmínky pro žalobkyní požadované předložení věci Ústavnímu soudu podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.
36. Neurčení advokáta bylo i v posuzovaném případě oprávněné a napadené rozhodnutí už jen z tohoto důvodu ob stojí. Postupem žalované nemohlo dojít ani k porušení práv žalobkyně na přístup k soudu dle čl. 36 odst. 1 ani práva na právní pomoc dle čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.
37. Jakkoli to již na výroku rozsudku nemohlo nic změnit (napadené rozhodnutí ob stojí i jen na základě jednoho z důvodů; rozsudek Nejvyššího správního soudu z 10. 4. 2024, č. j. 7 As 195/2023–44), soud se dále alespoň stručně vyjádří i k druhému důvodu neurčení advokáta, tedy, že žalobkyně neprokázala včasnost své žádosti. Soud zejména nemůže přisvědčit žalobkyni v tom, že žalovaná žádost věcně projednala, ačkoli ji shledala opožděnou. Je totiž třeba uvést, že žalovaná žádosti (kromě jiného) nevyhověla nikoli pro její opožděnost, ale pro nesplnění povinnosti uvést, kdy byl žalobkyni doručen rozsudek, proti kterému podala kasační stížnost. V tomto směru je tak mimoběžnou argumentace žalobkyně rozsudkem Nejvyššího správního soudu sp. zn. 9 As 122/2022, v němž Nejvyšší správní soud uzavřel, že žalovaná nemůže svévolně určovat, kdy je žádost ještě včasná. V nynější věci totiž žalovaná nic takového netvrdila.
38. Dále platí, že dle § 18c odst. 2 zákona o advokacii se žádost o určení advokáta k poskytnutí právní služby musí podat pouze na formuláři, jehož vzor stanoví Ministerstvo spravedlnosti vyhláškou (byť tuto povinnost Nejvyšší správní soud zkorigoval v bodu [16] rozsudku ze dne 28. 7. 2021, č. j. 8 As 138/2021–30, kde zdůraznil obsahovou stránku žádosti, nikoliv stránku formální; podání v jakékoli formě musí ovšem stále obsahovat veškeré údaje požadované ve formuláři). Řádné vyplnění takto předem připraveného formuláře (resp. uvedení všech jím požadovaných informací v jiné formě) je proto nutno považovat za jednu ze zákonných podmínek pro úspěšné podání žádosti o určení advokáta. Zmíněný formulář pak v části druhé týkající se údajů o věci, která je předmětem žádosti, konkrétně po žadateli požaduje: „*je-li předmětem právní služby opravný prostředek, uveďte datum doručení posledního rozhodnutí orgánu*“. Tím je nepochybně myšleno datum toho rozhodnutí, které žadatel napadl opravným prostředkem, který je předmětem právní služby. Jak žalovaná správně uvedla, smyslem informace o doručení napadeného (tj. posledního rozhodnutí) je poskytnout žalované informaci, na jejímž základě může posoudit včasnost žádosti.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

39. Soud se již vzhledem k výše uvedenému nezabýval možností žalované zjistit okamžik doručení napadeného rozhodnutí soudu či případné stanovení lhůty k odstranění vad kasační stížnosti z webových stránek Nejvyššího správního soudu; podotýká pouze, že řízení o žádosti o určení advokáta je v tomto směru výrazně formalizované. Žalovaná nemusí s ohledem na § 55a zákona o advokacii vyzývat k odstranění vad podání na základě § 37 odst. 3 správního řádu. Bylo na žalobkyni, aby žalované poskytla veškeré zákonem, resp. na základě zákona ve formuláři požadované údaje, byť třeba jinou formou. Přitom obecně platí, že údajem klíčovým pro posouzení včasnosti žádosti je právě údaj o doručení oprávněným prostředkem napadeného rozhodnutí. Ze správního spisu je zřejmé, že žalobkyně v žádosti o určení advokáta, respektive formuláři neuvedla datum doručení rozsudku Krajského soudu v Ostravě, proto se městský soud ztotožňuje se závěry žalované.

IV. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

40. Městský soud neseznal podanou žalobu důvodnou, proto ji z výše uvedených důvodů žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
41. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované, která by jinak měla právo na náhradu nákladů řízení, nevznikly v řízení žádné náklady nad rámec její úřední povinnosti, proto jí soud podle § 60 odst. 7 s. ř. s. náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 2. prosince 2025

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.

Shodu s prvopisem potvrzuje J. V.